

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту ім. І. А. Маркіної

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

Управління ризиками у підприємстві

Розробник: Вараксіна Олена, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
кандидат економічних наук, доцент

ПОЛТАВА 2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	<i>Управління ризиками у підприємстві</i>
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	<i>обов'язкова фахова навчальна дисципліна</i>
Назва структурного підрозділу	<i>кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій</i>
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	викладач: <i>Вараксіна Олена</i> , кандидат економічних наук, доцент контакти: ауд. 488а (навчальний корпус №4) e-mail: <i>olena.varaksina@pdaa.edu.ua</i> тел. +380996411199 сторінка викладача: <i>https://www.pdaa.edu.ua/people/varaksina olenaviktorivna</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Спеціальність Освітня програма	<i>073 Менеджмент ОПП Бізнес - адміністрування</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	<i>Базові знання з управління персоналом; менеджменту; стратегічного управління</i>

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: навчити майбутніх фахівців визначати сутність та функції ризиків, причин його виникнення, методам оцінки та виміру ризику у різних сферах діяльності, зокрема на підприємствах агропродовольчої сфери, практичним способом запобігання прояву ризиків та зменшення негативних наслідків їх дії на результати діяльності підприємства, визначати напрями та методи управління економічним ризиком в діяльності як агропродовольчих підприємств та підприємствах інших сфер діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування розуміння прояву ризику в системі господарських відносин; з'ясування теоретичних основи управління ризиком, зокрема на підприємствах агропродовольчої сфери; розкриття актуальності теорії управління ризиками; формування широкого і правильного уявлення здобувачів вищої освіти про класифікацію ризиків та способи їх визначення; прищеплення практичних навиків з організації ефективного управління господарською діяльністю підприємств агропродовольчої сфери та інших сфер діяльності в ризиковому середовищі.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні (фахові):

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК 12. Здатність до управління безпекою та ризиками організації, у т.ч. агропродовольчої сфери, в сучасному бізнес-середовищі.

Програмні результати навчання:

РН 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

РН 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

РН 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

РН 16. Проводити кількісний та якісний аналіз ризиків організації, у т.ч. агропродовольчої сфери, та розробляти заходи щодо їх мінімізації та усунення.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 073МЕН_мд_ 2022[8](БА)				заочна форма073МЕН_мз_ 2022[8](БА, л.н.)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1. Сутність, зміст та види ризиків. Поняття управління ризиком	10	2	-	8	10	-		10
2. Методи менеджменту ризику та способи оцінки міри ризику	12	2	2	8	12	2		10
3. Диверсифікація як спосіб зниження ризику. Теорія портфеля	12	2	2	8	10	-	-	10
4. Моделювання і оптимізація ризику та теорія гри	12	2	2	8	10	-	-	10
5. Галузеве управління ризиками.	12	2	2	8	14	2	2	10
6. Запаси, резерви як способи зниження ризику.	12	2	2	8	12	2	-	10
7. Ризики в зовнішньоекономічній діяльності.	10	2	2	6	10	-	-	10
8. Методи зниження ризику в різних сферах діяльності.	10	2	2	6	12	2	-	10
в т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)					15			15
Усього годин	90	16	14	60	90	8	2	80

Оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	Разом
РН 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;	5	8	7	5	25
РН 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;	5	8	7	5	25
РН 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;	5	8	7	5	25
РН 16. Проводити кількісний та якісний аналіз ризиків організації, у т.ч. агропродовольчої сфери, та розробляти заходи щодо їх мінімізації та усунення	5	8	7	5	25
Разом	20	32	28	20	100

Заочна форма навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи		Разом
			завдання	контрольна робота	
РН 01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;	8	7	3	7	25
РН 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;	8	7	3	7	25
РН 06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;	8	7	2	8	25
РН 16. Проводити кількісний та якісний аналіз ризиків організації, у т.ч. агропродовольчої сфери, та розробляти заходи щодо їх мінімізації та усунення	8	7	2	8	25
Разом	32	28	10	30	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
073МЕН_мд_2022[8](БА)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
1. Сутність, зміст та види ризиків. Поняття управління ризиком	2	-	28	3	5
2. Методи менеджменту ризику та способи оцінки міри ризику	2	2		3	7
3. Диверсифікація як спосіб зниження ризику. Теорія портфеля	2	5		3	10
4. Моделювання і оптимізація ризику та теорія гри	2	5		3	10
5. Галузеве управління ризиками.	3	5		2	10
6. Запаси, резерви як способи зниження ризику.	3	5		2	10
7. Ризики в зовнішньоекономічній діяльності.	3	5		2	10
8. Методи зниження ризику в різних сферах діяльності.	3	5		2	38
Разом	20	32	28	20	100

Критерії оцінювання результатів опитування здобувачів вищої освіти денної форми навчання 073МЕН_мд_2021[8](БА)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
2	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві.
1	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії, командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації.

**Критерії оцінювання результатів виконання вправ на практичних заняттях
здобувачів вищої освіти денної форми навчання 073МЕН мд 2021[8](БА)**

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
3-4	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками.
1-2	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії, командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації.

**Критерії оцінювання розв'язання тестів здобувачів вищої освіти денної форми
навчання 073МЕН мд 2021[8](БА)**

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
24-28	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, сучасних концепцій ризикології; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
19-23	Здобувач продемонстрував достатній рівень розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків, але допустив одну помилку;
13-18	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій менеджменту; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації.
7-12	Здобувач продемонстрував посередній рівень знання розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків та допустив три помилки
1-6	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії та командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації.

Критерії оцінювання результатів виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання 073МЕН мд 2021/8](БА)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
2	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві.
1	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії, командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками

073МЕН мз 2022[8](БА, л.н.)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	розв'язування тестів	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		
			завдання	контрольна робота	
1. Сутність, зміст та види ризиків. Поняття управління ризиком			2		2
2. Методи менеджменту ризику та способи оцінки міри ризику			2		2
3. Диверсифікація як спосіб зниження ризику. Теорія портфеля			4		4
4. Моделювання і оптимізація ризику та теорія гри			2		2
5. Галузеве управління ризиками.	20	30	4		54
6. Запаси, резерви як способи зниження ризику.			2		2
7. Ризики в зовнішньоекономічній діяльності.			2		2
8. Методи зниження ризику в різних сферах діяльності.			2		32
Разом	20	30	20	30	100

Критерії оцінювання результатів виконання вправ на практичних заняттях здобувачів вищої освіти заочної форми навчання 073МЕН мз 2021[8](БА, л.н.)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
21-30	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
10-20	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками у підприємстві; зміст функціональних сфер діяльності організації описує з помилками.
1-9	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками, навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії, командної роботи,; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації.

Критерії оцінювання результатів розв'язування тестів здобувачів вищої освіти заочної форми навчання 073МЕН мз 2021[8](БА, л.н.)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
19-20	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.
15-19	Здобувач продемонстрував достатній рівень розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в ризикології; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків, але допустив одну помилку;
10-14	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації;
5-9	Здобувач продемонстрував посередній рівень знання розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень в ризикології; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків та допустив три помилки
1-4	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій управління ризиками, сучасних концепцій; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації;

Критерії оцінювання результатів виконання завдань самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання 073МЕН мз 2021/8](БА, л.н.)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
4	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації; вірно описує зміст функціональних сфер управління ризиками в діяльності організації.
3	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації; зміст функціональних сфер управління ризиками в діяльності організації описує з помилками.
1-2	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій ризикології; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії, командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації. Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого завдання неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання.

Критерії оцінювання результатів виконання контрольної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання 073МЕН мз 2021/8](БА, л.н.)

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
27-30	Здобувач продемонстрував високий рівень знання теорій, методів і функцій управління ризиками, сучасних концепцій ризикології; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації; вірно описує зміст функціональних сфер управління ризиками діяльності організації.
23-26	Здобувач продемонстрував достатній рівень розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків, але допустив одну помилку;
17-22	Здобувач продемонстрував середній рівень знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій ризикології; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; навичок взаємодії; навичок обґрунтування дієвих інструментів управління ризиками організації; зміст функціональних сфер діяльності організації в сфері управління ризиками описує з помилками.
9-16	Здобувач продемонстрував посередній рівень знання розуміння та використання вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень; вміння відшукувати та узагальнювати інформацію, формулювання висновків та допустив допустив три помилки
1-8	Здобувач продемонстрував низький рівень (або його відсутність) знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій ризикології; навичок самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності та самокритичності; командної роботи; має труднощі з обґрунтуванням дієвих інструментів управління ризиками організації; зміст функціональних сфер діяльності організації в сфері управління ризиками описує з помилками

Трудомісткість:

Загальна кількість годин *90 год.*

Кількість кредитів *3,0.*

Форма семестрового контролю – *залік.*

Політика навчальної дисципліни

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, згідно розкладу, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацювання практичних занять проводиться за наявності допуску викладача у вигляді захисту презентації за темою пропущеного заняття. Самостійна робота включає в себе вивчення питань та розв'язання вправ (ситуаційних завдань), що стосуються тем лекційних занять. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набуди очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

У разі запровадження обмежень на відвідування ЗВО, пов'язаних з введенням карантину, тощо вивчення дисципліни здійснюється у дистанційному або онлайн форматі.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Загурський О. Управління ризиками. Київ : Університет Україна, 2016. 244 с.
2. Стрельбіцька Н. Є. Становлення та розвиток міжнародних стандартів управління ризиками. *Вісник КНТЕУ*. № 6. 2015. С. 84-93.
3. Проскура В.Ф., Білак Р.Г. Методологічні підходи до управління ризиками. *Економіка і суспільство*. №9. 2017. С. 599-607.
4. . Hadidi M. Al, Samih Al-Azzeh J., Akhmetov B., Korchenko A., Kazmirchuk S. and Zhekambayeva M. Methods of Risk Assessment for Information Security Management. *International Review on Computers and Software (IRECOS)*, Vol. 11, №. 2. 2016. pp. 81-91.
5. Вараксіна О. В Михатило В. В. Інновації як важливий чинник забезпечення стійких конкурентних переваг. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління* Том 31 (70). 2020. № 1, С. 36–39. URL: http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_1/8.pdf.
6. Вараксіна О. В., Золотих Я. Г., Гедерім К. О. Стратегічне управління підприємством як необхідна умова забезпечення продовольчої безпеки національної економіки. *Інфраструктура ринку. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій*. 2020. Випуск 40. С. 54–59. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/40_2020_ukr/11.pdf
7. Вараксіна О. В. Григорова С. В., Джерело конкурентної переваги: теоретичний аспект. *Електронне наукове фахове видання. Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 4 (27).с. 54-59 URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/40_2020_ukr/40_2020.pdf
8. Коленда Н. В. Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності. Коспект лекцій. Луцьк: Терен, 2016. 168 с.

9. Коленда Н. В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Ризикменеджмент» для студентів спеціальностей 073 «Менеджмент». Луцьк, 2019. 64 с.
10. Горго І.О. Моделювання ризику при прийнятті управлінських рішень. Економічний дискурс. Міжнародний науковий журнал. 2018. № 4. С. 74-81.
11. Кузнєцова Н. В. Фінансовий ризик-менеджмент з урахуванням інформаційних ризиків. Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2018. Т.20. №1. С. 30–39.
12. Кузнєцова Н. В. Аналіз та прогнозування ризиків шахрайства з кредитними картками. Інформатика та математичні методи в моделюванні. 2018. Т.8, №1. С. 16–25.

Допоміжні

1. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: ІОЦ Видавництво “Політехніка”, 2014. 200 с.
2. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: Навч. посіб. 2-ге вид., доп. перероб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017.
3. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навчальний посібник- К.: Центр навчальної літератури, 2018. 312 с. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Donets_Liubov/Ekonomichni_ryzyky_ta_metody_yikh_vymiruvannia.pdf
4. Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. навчальний посібник. Харків: Промарт, 2015. 300 с.
5. Посохов І.М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 220 с.
6. Куцик П.О., Васильців Т.Г., Сороківський В.М., Стефаняк В.І., Сороківська М.В. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник Львів: Растр-7, 2016. 318 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського – www.biblvnad.org.ua.
2. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua
3. Офіційний сайт Національного Комітету статистики України www.ukrstat.gov.ua
4. Менеджмент. Бізнес. – www.management.com.ua.